

Statenfractie SP
De heren M.J. Everling en H.A.J.M. Swinkels,
Postbus 90151
5200 MC 'S-HERTOGENBOSCH

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Beantwoording Statenvragen over luchtkwaliteit en Corona

Geachte heer Everling en Swinkels,

Bij brief van 8 april 2020, ingekomen op 9 april 2020, heeft u namens de SP fractie schriftelijke vragen gesteld.

Wij beantwoorden deze vragen als volgt.

1. Wat is uw analyse van het aantal besmettingen, zieken en doden op regio- en gemeenteniveau in Brabant in vergelijking met de rest van Nederland?

Antwoord: Wij vinden het voor een antwoord op deze vraag nog te vroeg. De uitbraak is nog in ontwikkeling waarbij er sprake is van een uiterst complex samenspel van factoren die nader wetenschappelijk onderzoek en analyse noodzakelijk maken.

2. Wat is uw analyse van de luchtkwaliteit in Noord-Brabant (specifiek in de door corona zwaarder getroffen delen van onze provincie), afgezet tegen andere regio's van Nederland met een gemiddelde stedelijkheid?

Antwoord: Er sprake van een zeer complex samenkomen van factoren die de zwaarte van de uitbraak mogelijk beïnvloeden. Of en zo ja welke rol de luchtkwaliteit hierin speelt, kunnen wij niet bepalen. Wel vinden wij het van belang dat deze analyse wordt uitgevoerd.

Zoals in de Statenmededeling "[Update coronamaatregelen en communicatie hieromtrent](#)" van 7 april jl. vermeld, pakken wij onze rol door de zorgen uit de samenleving te helpen vertalen naar onderzoeksvragen en hier de benodigde urgentie op te organiseren. Daarnaast voorzien wij vragen die met de huidige kennis niet te beantwoorden zijn en die moeten leiden tot nieuw onderzoek. Hiervoor zijn wij in overleg met het Kennisplatform Veehouderij en Humane

Datum

28 april 2020

Ons kenmerk

C2262539/4685033

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

J.P.L. (Sjef) van Loon
R. (Rob) Scholtens
W. (Wouter) Moonen

Telefoon

(06) 18 30 31 11
(06) 18 30 33 87
(06) 27 74 50 09

Email

jvloon@brabant.nl
rscholtens@brabant.nl
wmoonen@brabant.nl

Bijlage(n)

-

Gezondheid. Dit Kennisplatform wordt beheerd door het RIVM en maakt gebruik van Landelijke kennishouders, waaronder ook de Brabantse GGD'en. Deze kennishouders beschikken over kennis van het hele veld van luchtkwaliteit (bronnen en geografische spreiding), die veel breder gaat dan alleen de veehouderij. Maar ook over de kennis en kunde om nieuw epidemiologisch en relevant ander onderzoek, rekening houdend met het complexe samenspel van factoren, in te richten en uit te voeren.

Datum

28 april 2020

Ons kenmerk

C2262539/4685033

3. Welke bronnen dragen bij aan een slechte luchtkwaliteit in Noord-Brabant? Hoe hebt u deze n beeld? Wordt dit berekend, gemeten, of allebei? En op welke manier?

Antwoord: Ja. Verkeer, industrie en landbouw zijn de belangrijkste bronnen van luchtverontreiniging. De [emissieregistratie](#) verzamelt informatie over de emissies van circa 350 voor het milieubeleid relevante stoffen. De emissieregistratie wordt uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). De regie en aansturing van de emissieregistratie is ondergebracht bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Het RIVM berekend jaarlijks hoe de emissies ruimtelijk verdeeld zijn over Nederland (GCN, Grootchalige Concentratiekaarten Nederland -kaarten). Deze kaarten zijn gebaseerd op een combinatie van modelberekeningen en metingen.

4. Ondanks de combinatie van veel zware industrie, veel wegen en transport, veel veehouderij en veel mensen op elkaar hebben wordt er in grote delen van Brabant niet gemeten. Vindt u dit (nog steeds) verstandig? Graag in uw antwoord secundair fijn stof betrekken.

Antwoord: De luchtkwaliteit in Nederland wordt door de overheid vastgesteld met een combinatie van metingen en modelberekeningen conform Europese voorschriften om wettelijke normen te toetsen. Op ongeveer 80 meetstations door heel Nederland worden verschillende stoffen gemeten. Deze meetstations staan zowel in de stad, bij wegen als op het platteland. Een groot aantal stoffen wordt continu en geautomatiseerd gemeten (inclusief fijn stof, PM_{2,5} en PM₁₀). De gegevens zijn direct beschikbaar via [luchtmeetnet](#). Op advies van het [Adviescollege Meten en Berekenen Stikstof](#) gaan wij het gesprek aan met het RIVM om het aantal metingen en meetpunten uit te breiden om de onzekerheid in de modellen te verkleinen. Wij leggen het RIVM de vraag voor of met name delen van Oost-Brabant extra meetpunten nodig hebben.

5. Bent u met het RIVM en het Rijk in gesprek over betere, meer nauwkeurige metingen van de Brabantse luchtkwaliteit (op NO_x, NH₃, PM_{2,5}, PM₁₀) vanuit het Landelijk Meetnetwerk Luchtkwaliteit (dat als enige officieel en gevalideerd meet volgens de Europese richtlijn)? Zo ja, wat kunt u ons daarover vertellen? Zo nee, gaat u dit alsnog doen?

Antwoord: Ja, in het bijzonder voor metingen van ammoniak en NO_x zijn wij in gesprek met het RIVM. Daarnaast steunen wij initiatieven die bijdragen aan de ontwikkeling van nieuwe meetmethoden.

6. Bent u in gesprek met het (Brabantse) artsennetwerk Gezondheid over hun waarnemingen en zorgen aangaande de mogelijke relatie tussen de slechte Brabantse luchtkwaliteit en bevattelijkheid voor COVID-19? Zo ja, hoe en wanneer?

Antwoord: Nee, wij vragen de in antwoord op vraag 2 genoemde deskundigen om contact op te nemen met het artsennetwerk, indien zij dat relevant achten.

7. De burgemeester van Bernheze, Marieke Moorman, dringt ook aan op nader onderzoek. Bent u bereid met haar in gesprek te gaan om samen op te trekken in de vraag om nader onderzoek naar de hogere ziektelast en sterfte?

Antwoord: We hechten er belang aan om de geluiden vanuit Brabantse overheden zo veel mogelijk te bundelen en stroomlijnen. Dit hebben wij in het verleden ook gedaan rondom vergelijkbare onderwerpen. Als gemeenten hierover ook buiten de gebruikelijke overleggen afstemming met ons zoeken, is dit natuurlijk mogelijk.

8. Bent u bereid om in Den Haag aan te dringen op onderzoeksbudget voor dit onderzoek? Bent u bereid Brabantse middelen beschikbaar te stellen om dit onderzoek mogelijk te maken?

Antwoord: In onze Statenmededeling van 7 april 2020 "[Update coronamaatregelen en communicatie hieromtrent](#)" hebben we reeds aangegeven dat we verwachten dat nader onderzoek noodzakelijk zal zijn. Dit impliceert voor ons ook het aandringen op onderzoeksbudget. Aan voor Brabant relevante onderzoeken willen wij zeker een financiële bijdrage leveren.

9. Het Europese milieuvagentschap EPHA legt een mogelijk verband. Bent u bereid om (ook) aan het EPHA te vragen om een analyse?

Antwoord: Nee, wij vragen de in antwoord op vraag 2 genoemde deskundigen contact op te nemen met het EPHA, indien zij dat relevant achten.

10. Welke mogelijkheden ziet u voor een 'Corona-analyse' in aansluiting op het VGO-onderzoek dat al eerder een relatie aantoonde tussen longproblemen en geiten- en pluimveehouderij?

Antwoord: Deze vraag zullen wij voorleggen aan de in antwoord op vraag 2 genoemde deskundigen.

Datum

28 april 2020

Ons kenmerk

C2262539/4685033

11. Bent u bereid na te gaan of er specifieke gevaren zijn voor q-koorts- en qvs-patiënten indien zij besmet raken met COVID-19? Worden zij als groep op de hoogte gehouden met nadere informatie? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Wij hebben hierover reeds eind maart contact gezocht met stichting Q-support. Zij hadden op dat moment al de specifieke gevaren in beeld gebracht voor qvs-patiënten ([q-support](#)) en op hun website geplaatst. De stichting Q-support inventariseert daarnaast of de bij haar bekende Q-koortspatiënten opnieuw getroffen worden door het coronavirus. Zij informeren via verschillende kanalen proactief en ondernemen een aantal extra activiteiten om de doelgroep te ondersteunen (verruimde bereikbaarheid, contact met lotgenoten e.d).

Datum

28 april 2020

Ons kenmerk

C2262539/4685033

Overeenkomstig het door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
genomen besluit,
namens deze,

A.F. Meulepas,
programmamanager Landbouw en Voedsel

In verband met geautomatiseerd verwerken is dit document digitaal ondertekend.

(In verband met de corona-maatregelen is deze brief, na vaststelling door het college, digitaal door de verantwoordelijk programmamanager ondertekend)